

verslag

Verslag van Voorontwerpoverleg

Datum bespreking

Deelnemers

10 februari 2009

Annemiek Persijn; Arjan Schoenmakers; Bert Kortsmid;
Bram Schouwenaar; Gert-Jan Wijkhuizen; Gijs Kos; Harm
Kortmann; Jan-Willem Beijer, Klaas Kaslander; Leo
Wisse; Marco van Antwerpen; Margret Bakker; Peter
Meininger; Robert Jentink; Ronald den Hoed; Roy van de
Voort; Silvester Vermunt; Simon Vereeke

Afschrift aan

Deelnemers, Ad Beaufort, Bas van Liere, Ed Stikvoort,
Erik Arnold, Maarten Janssen, Luc Koks, Ruud Bosters,
Ylva Peddemors, Secretariaat PBZ

Rijkswaterstaat Zeeland
Projectbureau Zeeweringen

P/a Waterschap Zeeuwse
Eilanden
Kanaalweg 1
Middelburg
P/a Postadres: Postbus 1000
4330 ZW Middelburg
T (0118) 62 13 70
F 0118 62 1993
www.zeeweringen.nl

Contactpersoon
Klaas Kaslander

T 0118 62 1404
klaas.kaslander@rws.nl

Datum

12 februari 2009

Nummer

PZDT-V-09063

Bijlage(n)

Opening voorontwerpoverleg

Gert Jan Wijkhuizen opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom. Er zijn twee nieuwe aanwezigen.

Marco van Antwerpen stelt zich voor als medewerker vergunningen, natuur en landschap van Provincie Zeeland. Hij vervangt Ed Stikvoort.

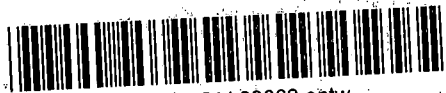
Bert Kortsmid, projectmanager van Projectbureau Zeeweringen, is aanwezig om een voorontwerpoverleg mee te maken en inzicht te krijgen in het ontwerpproces.

Geertruijpolder en Scherpenissepolder

Presentatie Ontwerp

Ronald den Hoed presenteert het voorontwerp van het dijkvak Geertruijpolder en Scherpenissepolder. Het uitgangspunt van deze presentatie vormt het document 'Voorontwerpnootitie Geertruijpolder, Scherpenissepolder' PZDT-R-09052ontw.

Er wordt kort ingegaan op de ligging van het dijkvak, de huidige bekledingen en het toetsresultaat. Voor de verbetering van het dijkvak zijn een aantal varianten opgesteld. Deze worden aan de hand van de glooiingskaarten van de varianten en de voorkeursvariant toegelicht.

014128 2009 PZDT-V-09063 ontw
Verslag voorontwerpoverleg 10 februari 2009 Geer

Detailadviezen

De in de voorontwerpnoot beschreven voorkeursvariant wordt getoetst aan de adviezen van de verschillende disciplines. Hierbij zijn de volgende aandachtspunten aan de orde geweest:

- Een gedeelte van de basaltbekleding heeft als toetsoordeel geavanceerd gekregen. De eindtoets dient verder uitgewerkt te worden aan de hand van het rekenprogramma Steentoets2008. **Actie Ronald den Hoed**

- Het plateau bij de aanzet van de strekdam wordt in de voorkeursvariant voorzien van een nieuwe asfaltverharding. De voorkeur van Robert Jentink is om deze uit te voeren in open steenasfalt, omdat deze constructie beter doorgroeibaar is. Vegetatie zal hierdoor eerder terug komen op deze locatie. Echter geziene de geringe omvang van deze locatie is dit geen harde eis. Afgesproken wordt dit met de beheerder (WZE) verder af te stemmen, omdat normaliter geen open steenasfalt wordt toegepast onder het ontwerppeil. **Actie Ronald den Hoed**

- De basaltbekleding op de kruin van twee dammen nabij dp1026 is afgekeurd en zal worden versterkt door deze basalt te penetreren met gietasfalt. Peter Meininger geeft aan dat het jammer is dat deze plaats wordt gepenetreerd met asfalt omdat tussen de basaltzuilen veel planten groeien. Ronald den Hoed en Roy van de Voort geven aan dat het niet mogelijk is op deze korte dammetjes betonzuilen toe te passen, omdat deze ronde vormen niet goed gezet kunnen worden. Hier kan alleen asfaltbekleding worden toegepast, waar het ingieten van de bestaande bekleding de voorkeur heeft vergeleken met een geheel nieuwe asfaltbekleding zoals waterbouwasfaltbeton.

- Leo Wisse geeft aan dat de beheerder de kistdam op de kruin ter hoogte van dp1027 wil verwijderen. De kistdam is aangebracht om de kruinhoogte te vergroten zonder verbreding van de waterkering. Nu er door PBZ het buitentalud wordt verbeterd, zou een kruinverhoging wellicht inpasbaar zijn. Hans van der Sande zal worden gevraagd een voorstel voor een kruinverhoging technisch uit te werken.
Actie Leo Wisse/Hans van der Sande

- De genoemde kistdam wordt genoemd in het rapport 'Cultuurhistorie aan de Oosterscheldedijken' (PZDB-R-08064). Volgens Bram Schouwenaar en Leo Wisse berust dit op een misverstand. Uitgezocht moet worden of de genoemde Kistdam cultuurhistorische waarde heeft en derhalve het voornoemde plan van de beheerder om deze kistdam te slopen doorgang kan vinden.
Actie Leo Wisse/Roy van der Voort

Transportroute

Er is een concept transportroute opgesteld, rekening houdend met de mitigerende maatregelen ten aanzien van de fasering van het werk. Hierover zijn de volgende aandachtspunten aan de orde geweest:

- Er wordt vastgesteld dat er alleen buiten het broedseizoen blokken mogen worden gebroken.

- De milieuvergunning van de gemeente Tholen voor het gebied Tuttelhoek schrijft voor dat er slechts een aantal uren per dag werkzaamheden

Rijkswaterstaat Zeeland
Projectbureau Zeeweringen

Datum
12 februari 2009

Nummer
PZDT-V-09063

mogen worden uitgevoerd op de vuilstort Tuttelhoek. Omdat dit voor de werkzaamheden van PBZ onwerkbaar is, dient hierover een en ander te worden afgestemd. Het depot zal om dezelfde reden waarschijnlijk alleen voor dit werk gebruikt worden.

Actie Ronald den Hoed

- De overlaging dient aan het einde van het dijkvak verder (richting dp 1037) afgestrooid te worden met lavasteen. Verzoek om dit op te nemen in de lijst met aandachtspunten ecologie.

Actie Arjan Schoenmakers

Rijkswaterstaat Zeeland
Projectbureau Zeeweringen

Datum
12 februari 2009

Nummer
PZDT-V-09063

Actielijst Startoverleg

De actielijst van het startoverleg, gevoegd bij de agenda van dit overleg wordt besproken.

- Nabij dp1020 is er een steile vooroever aanwezig met mogelijke ondermijningen van het talud. Leo Wisse geeft aan dat het WZE geen aanleiding ziet een vooroeverbesteding aan te brengen. **Actie voltooid**
- Nagaan of het binnendijkse pad van dp1003 t/m dp1011 beschikbaar is als transportroute. **Actie wordt aangehouden**
- Aandacht voor de aanwezige drainage in de binnenberm. Tevens aandacht voor aanwezigheid van de Rietorchis. **Actie wordt aangehouden**
- Nagaan wat er met de aanwezige kistdam tussen dp1025 en dp1028 gaat gebeuren. **Nieuwe actie, reeds benoemd**
- Intern bespreken wat er moet gebeuren aan de havendam nabij dp998. **Nieuwe actie, reeds benoemd**

Rondvraag

- Bert Kortsmid vraagt of er voldoende aandacht is voor een eventueel benodigde kruinverhoging op dit dijkvak. Ronald den Hoed geeft aan dat dit in principe buiten de scope van Zeeweringen valt, maar er wel tijdens de voorbereiding aan de beheerder wordt gevraagd of er (plaatselijk) van een kruinhoogte tekort sprake is. Indien dit door de beheerder wordt vastgesteld (zoals in dit dijkvak met betrekking tot de kistdam) wordt er door Hans van der Sande van het waterschap een uitwerking gevraagd voor een mogelijke oplossing. Tijdens een projectbureau overleg wordt in later stadium besloten of deze werkzaamheden parallel met de werkzaamheden van Zeeweringen worden uitgevoerd.
- Margret Bakker geeft aan dat het dijkvak landschappelijk een interessant dijkvak is en ter voorbereiding van het op te stellen landschapsadvies met de ontwerper het dijkvak wil bezoeken. **Actie Margret Bakker**

Willempolder en Abraham Wissepolder

Rijkswaterstaat Zeeland
Projectbureau Zeeweringen

Presentatie Ontwerp

Klaas Kaslander presenteert het voorontwerp van het dijkvak Willempolder Abraham Wissepolder. Het uitgangspunt van deze presentatie vormt het document 'Voorontwerpnootitie Willempolder Abraham Wissepolder' PZDT-R-09051ontw.

Datum
12 februari 2009

Nummer
PZDT-V-09063

Er wordt kort ingegaan op de ligging van het dijkvak, de huidige bekledingen en het toetsresultaat. Voor de verbetering van het dijkvak zijn een aantal varianten opgesteld. Deze worden aan de hand van de glooiingskaarten van de varianten en de voorkeursvariant toegelicht.

Detailadviezen

De in de voorontwerpnootitie beschreven voorkeursvariant wordt getoetst aan de adviezen van de verschillende disciplines. Hierbij zijn de volgende aandachtspunten aan de orde geweest:

- Gijs Kos geeft aan dat er op het depot rugstreepvelden zijn aangetroffen en deze middels een paddenscherm zullen moeten geweerd van het werk. Dit zal in de aandachtspunten ecologie worden opgenomen. **Actie Gijs Kos**
- Peter Meininger vraagt waarom er in het eerste deelgebied (dp640 - dp644) aansluitend aan het naastliggende dijkvak Anna Jacobapolder, geen schone koppen worden toegepast, om daarmee de huidige potentie voor wiergroei te verbeteren. Robert Jentink geeft aan dat de bestaande bekledingen voorzien zijn van eco-toplaag en toch niet zijn begroeid met wieren. Dit geeft aan het toepassen van schone koppen in dit deelgebied niet tot verbetering leidt.
- Peter Meininger geeft aan dat het slik voor het dijkvak dient als hoogwatervluchtplaats voor vogels. Omdat er door de beperkte lengte van het dijkvak een goede uitwijkplaats is oostelijk van het dijkvak, heeft dit geen gevolgen voor de uitvoeringsperiode.
- Annemiek Persijn geeft aan dat er nabij dp657 Zeegrass is aangetroffen. Omdat dit buiten de werkgrens valt heeft dit geen gevolgen voor de werkzaamheden van dit dijkvak.
- De kribben van stortsteen welke tussen dp640 en dp644 de geul uit de teen van de dijk houden, hebben cultuurhistorische waarde en zijn benoemd in het rapport 'Cultuurhistorie aan de Oosterscheldedijken' (PZDB-R-08064). Klaas Kaslander zal nagaan of de bovenzijde van de kribben op het niveau van de kreukelberm liggen of hoger. In het laatste geval moet de aanzet van de kribben tijdelijk worden opzij gezet. **Actie Klaas Kaslander**
- Margret Bakker geeft aan dat ze ter voorbereiding van het op te stellen landschapsadvies met de ontwerper het dijkvak wil bezoeken. **Actie Margret Bakker**

Transportroute

Er is een concept transportroute opgesteld, rekening houdend met de mitigerende maatregelen. Hierover zijn de volgende aandachtspunten aan de orde geweest:

- Annemiek Persijn geeft aan dat er een Bijenorchis is waargenomen ter plaatse van de aan te brengen tijdelijke dijkovergang (dp640). Klaas Kaslander geeft aan dat de dijkovergang op dezelfde plaats wordt aangebracht als de huidige overgang, alleen de richting zal worden omgedraaid. Mocht dit toch voor verstoring leiding kan de Bijenorchis volgens Peter Meininger altijd worden verplaatst. Dit punt zal als aandachtspunt voor de uitvoering in de ontwerpnota worden opgenomen.

Actie Klaas Kaslander

Rijkswaterstaat Zeeland
Projectbureau Zeeweringen

Datum
12 februari 2009

Nummer
PZDT-V-09063

Actielijst Startoverleg

De actielijst van het startoverleg, gevoegd bij de agenda van dit overleg wordt besproken.

- Nagaan of scheiding randvoorwaardenvak 128-129 kan worden verschoven van dp656 naar dp657. Deze aanpassing is doorgevoerd in overleg met Erik Arnold en RIKZ.
- Actie Voltooid**
- Er is kwel geconstateerd aan de binnenzijde van de dijk. Het WZE gaat na of hiermee rekening moet worden gehouden, en of er wellicht maatregelen tegen genomen dienen te worden.
- Actie wordt aangehouden**

Rondvraag

- De kreukelberm ter plaatse van het schor is in alle varianten met een breedte van 5 meter ontworpen. Peter Meininger vraagt of de kreukelberm kan worden versmald door de breedte van de kreukelberm te wijzigen van 5m naar 3m. Dit om het schor minder te belasten en minder grondoppervlak te ontgraven. Klaas Kaslander geeft aan dat dit mogelijk is, maar dat de dikte bij 3m wel groter zal zijn, uitgaande van het behoud van massa. Met de beheerder zal dit verder worden afgestemd.
- Actie Klaas Kaslander**
- Bert Kortsmit vraagt waarom het betreffende dijkvak slechts 1,7km lengte heeft. Omdat voor dit relatief korte dijkvak dezelfde stappen moeten worden doorlopen, kost dit relatief meer tijd. Klaas Kaslander geeft aan dat er circa 900m van dit dijkvak bij het naastliggende dijkvak Anna Jacobapolder (uitvoering 2009) is gevoegd. De reden hiervan is dat er bekledingen in een dusdanig slechte staat verkeerden, dat de uitvoering hiervan zo snel mogelijk diende plaats te vinden. Gert Jan Wijkhuizen en Peter Meininger geven aan dat er niet gemakkelijk geschoven kan worden met grenzen in de planning van de dijkvakken, omdat dit samenhangt met natuurwaarden zoals foerageergebieden, vastgelegd in het rapport IBOS (Integrale Beoordeling natuurwaarden OosterSchelde).

Sluiting voorontwerpoverleg

Gert Jan Wijkhuizen bedankt de aanwezigen voor de bijdrage aan het overleg en sluit de vergadering.

Actielijst voorontwerpoverleg Geertruijpolder, Scherpenissepolder Rijkswaterstaat Zeeland
Projectbureau ZeeweringenDatum
12 februari 2009Nummer
PZDT-V-09063

	Actie	Actiehouder	Status
1.	Nagaan of het binnendijkse pad van dp1003 t/m dp1011 beschikbaar is als transportroute.	Leo Wisse Rien Vroegop	Aanhouden
2.	Nagaan of er maatregelen nodig zijn voor drainage binnenzijde berm.	Leo Wisse Rien Vroegop	Aanhouden
3.	Uitwerken toetsing basalt bekleding	Ronald den Hoed	
4.	Bekleding plateau strekdam uitwerken	Ronald den Hoed	
5.	Voorstel uitwerken kruinverhoging t.p.v. kistdam	Hans van der Sande	
6.	Cultuurhistorische waarde kistdam vaststellen	Leo Wisse Roy van der Voort	
7.	Werktijden Milieuvergunning Tuttelhoek bespreken	Ronald den Hoed	
8.	Afstrooiing benoemen bij aandachtspunten ecologie	Arjan schoenmakers	
9.	Dijkbezoek plannen en landschapsadvies opstellen	Margret Bakker	

Actielijst voorontwerpoverleg Willempolder en Abraham Wissepolder

	Actie	Actiehouder	Status
1.	Maatregelen tegen kwel onderzoeken.	Leo Wisse	Aanhouden
2.	Rugstreppadden benoemen in aandachtspunten ecologie	Gijs Kos	
3.	Onderzoeken of de aanzet van de kribben moeten worden verplaatst en of dit gevolgen heeft ihkv cultuurhistorie	Klaas Kaslander	
4.	Breedte kreukelberm aanpassen na overleg met beheerder	Klaas Kaslander	
5.	Dijkbezoek plannen en landschapsadvies opstellen	Margret Bakker	